

N:o 209.

Af herr **D. Bergström** i Stockholm m. fl., om *skrifvelse till Kongl. Maj:t angående lagstiftning rörande tvister mellan arbetare och arbetsgivare.*

Vid 1895 års riksdag beslöt Andra Kammaren, på hemställen af sitt första tillfälliga utskott, en riksdagsskrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om utredning, huruvida och i hvilken utsträckning en lagstiftning för biläggande af tvister emellan arbetare och arbetsgivare må anses för vårt land behöflig och lämplig, samt om framläggande för Riksdagen af de förslag, hvartill denna utredning kunde föranleda.

Då emellertid Första Kammaren, hvars första tillfälliga utskott ansåg en dylik lagstiftning alltid innebära i mer eller mindre mån ett bindande af kapitalets och arbetets fria samverkan, och beträdandet af en sådan väg kunna hafva sina vådor, förklarade sig icke biträda Andra Kammarens beslut, förföll dermed den viktiga frågan.

Att under de fyra år, som sedan dess förflutit, åsigterna i detta ämne betydligt förändrats, så att önskvärdheten och lämpligheten af en inom behöriga gränser hållen lagstiftning å hithörande områden numera erkännas af många forna motståndare, äfven inom riksdagen, det lider intet tvifvel. Det motsäges icke heller af den omständigheten, att i riksdagen för två år sedan ett förslag om stiftande af en lag om skiljemän i mål angående arbetsinställelse blef af båda kamrarna förkastadt. Ty såsom lagutskottet vid 1897 års riksdag framhöll, gälde det då framlagda förslaget anlitaandet af en bestämdt angifven utväg till afgörande af vissa slags arbetstvister, hvarvid förslagsställaren emellertid enligt lagutskottets

mening påyrkat allt för stränga och skäligen opraktiska detaljbestämmelser. Och motionären sjelf erkände också i ett anförande i Första Kammaren, att frågan verkligen vore så invecklad, att den väl kunde behöfva en fullständigare utredning, innan man gäfvde sig in på att lagstifta i ämnet.

För att nu kunna bedöma frågan, i hvad mån åtgärder från statens sida äro påkallade för biläggande af tvister mellan arbetare och arbetsgifvare, är det naturligtvis af nöden att utreda, i hvilken omfattning dylika tvister förekommit i vårt land. Det gäller i första hand att få kännedom om antalet arbetsinställelser och arbetsstängningar (strejker och lockouts), antalet i tvisterna inbegripna arbetare och arbetsgifvare, betydningen af de offer af ekonomisk och annan art, som strejkerna och arbetsstängningarna kostat de stridande parterna o. s. v.

Att dessa offer icke äro små på någondera sidan, derom torde så väl arbetsgifvare som arbetare numera ha hunnit komma på det klara, och det vore egendomligt, om icke båda parterna gerna skulle se, att staten gjorde hvad den kunde för att nedbringa deras offer eller krigskostnader till det minsta möjliga. Inom arbetarekretsar har man sedan länge uttalat sig härför, och inom arbetsgifvarekretsar har på senare tider frågan om organiserade skiljedomstolar eller förmedlingskomitéer likaledes allvarligt diskuterats och äfven planer till sådana organisationer utarbetats.

Tidpunkten synes verkligen vara inne, då staten å sin sida eger skäl att taga i allvarligt öfvervägande, i hvad mån ett lagstiftningsarbete bör vidtaga på detta område, till främjande af fred och sämja inom samhället. De senaste årens tilldragelser på skilda håll i landet innebära den tydliga maningen: »hvad du gör, gör snart!» Redan den förteckning öfver strejker och lockouts i Sverige under de fyra sista åren, hvilken vi skola tilllåta oss öfverlemna till vederbörande utskott, utgör med sina siffror, data och andra kortfattade upplysningar ett talande vittnesbörd för behovet af en fullständig utredning och eventuelt en lagstiftning på detta område.

Att nu, i förväg, uttala sig närmare om formerna och gränserna för en dylik eventuel lagstiftning, torde icke vara nödigt eller ens lämpligt och gagneligt. I det första utskottsutlåtandet af år 1895, som strax i början af motionen åberopats, gifvas emellertid vissa antydningar i det afseendet, hvilka torde kunna tjena till utgångspunkt för den vidare behandlingen af denna del af ämnet. Så till vida hafva vi dock — vid betraktande af hvad som hittills i frågan förekommit — tillegnat oss en bestämd uppfattning, att vi anse, att utredningen och den eventuella lagstiftningen böra omfatta så väl rätts- som intressetvister mellan arbetare och arbetsgifvare,

och att sålunda frågan bör i hela dess vidd öfverlemnas till regeringens förberedande pröfning.

Med stöd af hvad vi nu i korthet anført, tillåta vi oss föreslå,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till regeringen anhålla om utredning, i hvad mån en ändamålsenlig lagstiftning till biläggande af rätts- och intressetvister mellan arbetare och arbetsgifvare må genom utveckling af gällande eller antagande af ny lag kunna vinnas, samt om framläggande för Riksdagen af de förslag, hvartill denna utredning kan föranleda.

Stockholm den 28 januari 1899.

<i>David Bergström.</i>	<i>Fridtjuv Berg.</i>	<i>Oskar Eklund.</i>
<i>Curt Wallis.</i>	<i>Magnus Höjer.</i>	<i>Karl Staaff.</i>
<i>C. J. Hammarström.</i>	<i>C. G. Thor.</i>	<i>Joh. Nydahl.</i>
<i>J. Byström.</i>	<i>O. Walter.</i>	<i>Johan Ericsson.</i>
<i>K. G. Karlsson.</i>	<i>S. J. Kardell.</i>	<i>A. Thylander.</i>
<i>H. Pantzarhielm.</i>	<i>E. Norman.</i>	<i>J. Persson.</i>
<i>M. F. Nyström.</i>	<i>Lars Eriksson.</i>	<i>Edvard Wavrinsky.</i>
	<i>Carl Lindhagen.</i>	
